

Tabela uwag zgłoszonych do projektu rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na pole elektromagnetyczne – uzgodnienia międzyresortowe

Lp.	Jednostka redakcyjna	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Stanowisko MRPiPS
1.	§ 1 ust. 1 część wspólna	MZ CIOP-PIB WIHiE	<p>„przy pracach, przy których może wystąpić narażenie na oddziaływanie pola elektromagnetycznego”</p> <p>zmienić na: „miejscach gdzie może wystąpić narażenie na pole elektromagnetyczne podczas pracy”</p> <p>Modyfikacja w celu korekty stylistycznej i zwiększenia przejrzystości zapisu.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Nadano nowe brzmienie: „stosowane przy pracach, przy których może wystąpić narażenie na pole elektromagnetyczne lub w miejscach narażenia.”</p>
2.	§ 2 i Załącznik nr 1 (obecnie § 2, § 3 pkt 10 i 13 oraz § 5 ust. 2 pkt 2)	RCL	<p>W załączniku nr 1 do projektu rozporządzenia zamieszczono definicje podstawowych pojęć dotyczących pola-EM, ekspozycji lub narażenia na pola-EM przy wybranych źródłach oraz określeń charakteryzujących prace podczas użytkowania pola-EM.</p> <p>Zauważyć należy, że zgodnie z § 150 „Zasad techniki prawodawczej” – jeżeli dane określenie ma być używane w jednym znaczeniu w obrębie całej ustawy lub innego aktu normatywnego albo całej jednostki systematycznej danego aktu, jego definicję zamieszcza się odpowiednio w przepisach ogólnych tego aktu albo w przepisach ogólnych danej jednostki systematycznej (ust. 1), a jedynie – jeżeli dane określenie ma być używane w ustalonym</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>§ 2. 1. Pole elektromagnetyczne, zwane dalej „polem-EM”, na potrzeby oceny ekspozycji lub narażenia w przestrzeni pracy oznacza czynnik fizyczny w środowisku pracy, w postaci pola lub promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości z zakresu $0 \text{ Hz} \leq f \leq 300 \times 10^9 \text{ Hz}$, którego składowymi są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pole elektryczne, zwane dalej „polem-E”, które może występować jako pole elektrostatyczne, albo zmienne w czasie pole elektryczne, tworzące składową elektryczną pola-EM; 2) pole magnetyczne, zwane dalej „polem-M”, które może występować jako pole magnetostatyczne, albo zmienne w czasie pole magnetyczne, tworzące składową magnetyczną pola-EM. <p>2. Wielkościami charakteryzującymi pole-EM w</p>

			<p>znaczeniu tylko w obrębie zespołu przepisów, jego definicję zamieszcza się w bezpośrednim sąsiedztwie tych przepisów (ust. 2). Wobec powyższego w załączniku nr 1 do projektu mogą być definiowane jedynie pojęcia występujące wyłącznie w tym załączniku. Natomiast określenia występujące w obrębie całego rozporządzenia powinny zostać zdefiniowane w przepisach ogólnych projektu.</p>	<p>przestrzeni pracy są:</p> <p>E – natężenie pola-E: wielkość wektorowa charakteryzująca pole-E w określonym miejscu, wyrażona w voltach na metr [V/m]. Alternatywną wielkością charakteryzującą pole-E o częstotliwości $f < 5$ Hz jest ładunek elektryczny indukowany na ciele Q, wyrażony w kulombach [C];</p> <p>H – natężenie pola-M: wielkość wektorowa charakteryzująca pole-M w określonym miejscu, wyrażona w amperach na metr [A/m]. Alternatywną wielkością charakteryzującą pole-M jest indukcja magnetyczna B, wyrażona w teslach [T];</p> <p>f – częstotliwość pola-EM: skalarna miara zmienności w czasie okresowo zmiennego pola-EM, określająca liczbę cykli zmienności w jednostce czasu dla wybranej wielkości charakteryzującej pole-EM w określonym miejscu, wyrażaną w hercach [Hz]. Na potrzeby oceny ekspozycji lub narażenia w przestrzeni pracy częstotliwość rozpoznaje się z rozdzielczością nie gorszą niż $\pm 10\%$.</p> <p>§ 3. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:</p> <p>10) użytkowanie źródła pola-EM –wszystkie prace wykonywane przy obiekcie lub w jego otoczeniu, podczas których może on stać się pierwotnym lub wtórnym źródłem pola-EM, o parametrach zależnych od rodzaju tych prac, obejmujące w szczególności:</p> <p>a) regulację parametrów roboczych, kontrolę techniczną lub inne czynności przy produkcji</p>
--	--	--	--	--

				<p>źródła pola-EM,</p> <p>b) prace badawczo-rozwojowe dotyczące źródła lub wykorzystania pola-EM,</p> <p>c) prace eksploatacyjne przy źródle pola-EM, wykonywane w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obsługi, związanej ze zmianą parametrów działania podczas zamierzonego stosowania źródła pola-EM, w granicach nominalnych parametrów roboczych, – konserwacji, przeglądów serwisowych, regulacji lub innych prac, polegających na utrzymaniu odpowiedniej zdolności użytkowej i bezpieczeństwa funkcjonalnego, – remontów, polegających na wykrywaniu niesprawności, usuwaniu usterek, naprawie uszkodzeń lub wymianie zużytych elementów, w celu osiągnięcia wymaganego stanu technicznego, – montażu, związanego z instalowaniem, przyłączaniem, rozbudową lub przebudową źródła pola-EM, – prac kontrolno-pomiarowych, dotyczących prób i pomiarów kontrolnych do oceny stanu technicznego, parametrów eksploatacyjnych, sprawności i funkcjonowania układów regulacji źródła pola-EM, <p>d) transport źródła pola-EM,</p> <p>e) zamierzone wykorzystywanie pola-EM w</p>
--	--	--	--	---

				<p>różnych celach użytkowych,</p> <p>f) prace renowacyjne, dotyczące utrzymania odpowiedniego stanu obiektów technicznych związanych z użytkowanym źródłem pola-EM, takich jak: słupy, maszty i inne konstrukcje wsporcze, ogrodzenia, pomieszczenia i obiekty budowlane,</p> <p>g) prace dotyczące utrzymania porządku lub czystości przy źródle pola-EM i w jego otoczeniu,</p> <p>h) prace podczas pomiarów parametrów pola-EM w przestrzeni pracy.</p> <p>13) źródło pola-EM – obiekt techniczny tworzący:</p> <p>a) pierwotne źródło pola-EM, rozumiane jako obiekt techniczny zasilany energią elektryczną, naelektryzowany lub magnes trwały, emitujący pole-EM w trakcie użytkowania jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> – źródło zamierzone, z którego emisja pola-EM jest skutkiem przewidywanego działania tego obiektu w różnych celach użytkowych, – źródło niezamierzone, z którego emisja pola-EM towarzyszy procesom zachodzącym w tym obiekcie, w szczególności przepływowi prądu elektrycznego, <p>b) wtórne źródło pola-EM, rozumiane jako obiekt metalowy, podlegający oddziaływaniom zewnętrznego pola-EM, emitowanego z innego</p>
--	--	--	--	---

				<p>źródła.</p> <p>§ 6 ust. 2</p> <p>2) ekspozycja w przestrzeni pracy wynika wyłącznie z oddziaływania pola-EM emitowanego przez elektryczny sprzęt powszechnego użytku, rozumiany jako sprzęt o znamionowym napięciu zasilania nie przekraczającym 250 V (dla sprzętu jednofazowego) lub 480 V (dla sprzętu innego), przeznaczony do użytkowania w gospodarstwach domowych lub w warunkach podobnych, w szczególności w biurach, sklepach, hotelach.</p>
3.	§ 3 pkt 1 (obecnie § 3 pkt 9)	RCL	<p>Zgodnie z § 149 „Zasad techniki prawodawczej”, będących załącznikiem do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283), w akcie normatywnym niższym rangą niż ustawa bez upoważnienia ustawowego nie formułuje się definicji ustalających znaczenia określeń ustawowych; w szczególności w akcie wykonawczym nie formułuje się definicji, które ustalałyby znaczenia określeń zawartych w ustawie upoważniającej.</p> <p>Wobec powyższego w projekcie rozporządzenia należy odstąpić od definiowania pojęcia „działania profilaktyczne” (§ 3 pkt 1 projektu), będącego określeniem występującym w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502,</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>W treści rozporządzenia określenie: „działania profilaktyczne” zastąpiono określeniem: „środki ochronne”.</p> <p>§ 3 Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:</p> <p>9) „środki ochronne – środki ochrony zbiorowej, środki ochrony indywidualnej i inne techniczne środki ochronne stosowane w celu ograniczenia poziomu emisji lub narażenia lub działania techniczno-organizacyjne podejmowane w celu zapobiegania zagrożeń elektromagnetycznym;”</p>

			z późn. zm.)	
4.	§ 3 pkt 7 (obecnie § 3 pkt 6)	RCL	Należy zamknąć katalog osób; jeśli przepis powinien objąć inne osoby, to należy je dopisać i usunąć „w szczególności”.	Uwaga uwzględniona § 3. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają: 6) osoba szczególnie chroniona – osoba, która podlega ograniczeniom dotyczącym przebywania w polu-EM stref ochronnych: kobieta w ciąży, młodociany, użytkownik aktywnych lub pasywnych implantów medycznych, osoba u której stwierdzono przeciwwskazania do wykonywania pracy w warunkach narażenia;
5.	§ 3 pkt 10 (obecnie § 3 pkt 8)	RCL	Należy rozważyć dostosowanie definicji „pracującego” do art. 304 § 1 K.p.	Uwaga uwzględniona § 3. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają: 8) pracujący – osoba wykonująca prace przy użytkowaniu źródła pola-EM: pracownik, osoba fizyczna wykonująca te prace na innej podstawie niż stosunek pracy lub osoba prowadząca na własny rachunek działalność gospodarczą;
6.	§ 3 pkt 2 (obecnie § 3 pkt 1)	MZ CIOP-PIB WIHiE	„skutki termiczne i pobudzenie” zmienić na: „skutki termiczne <u>lub</u> pobudzenie” Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu. Korekta spójnika – czynniki te mogą występować niezależnie a nie tylko łącznie.	Uwaga uwzględniona § 3. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają: 1) limity GPO – wartości Granicznych Poziomów Oddziaływania, rozumianych jako miary oddziaływania bezpośredniego, obejmującego skutki biofizyczne w organizmie człowieka, w szczególności skutki termiczne lub pobudzenie

				elektryczne tkanek, wywołane bezpośrednim oddziaływaniem pola-EM;
7.	§ 4 pkt 1 lit. b (obecnie § 3 pkt 12 lit. a tiret drugi))	MZ CIOP-PIB WIHiE	„zdrowie psychiczne i fizyczne” zmienić na: „zdrowie psychiczne <u>lub</u> fizyczne” Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu.	Uwaga uwzględniona. ”skutki pozatermiczne – pobudzenie mięśni, nerwów lub narządów zmysłów, które mogą mieć szkodliwy wpływ na zdrowie psychiczne lub fizyczne. Pobudzenie narządów zmysłów może prowadzić do przejściowych objawów, takich jak zawroty głowy czy wrażenia wzrokowe, mogące powodować przejściowe uciążliwości <u>lub</u> wpływać na funkcje poznawcze lub inne funkcje mózgu lub mięśni, przez co mogą wpływać na zdolność do bezpiecznego wykonywania pracy,”
8.	§ 4 pkt 2 lit. a (obecnie § 3 pkt 12 lit. b tiret pierwszy)	MZ CIOP-PIB WIHiE	„wrażliwość urządzeń elektronicznych na oddziaływanie pola-EM, w szczególności powodujące zakłócenie działania elektronicznego sprzętu medycznego i elektronicznych wyrobów medycznych przeznaczonych do wprowadzenia w całości lub w części do ludzkiego ciała, takich jak: stymulatory serca, pompy insulinowe i inne aktywne implanty medyczne,” zmienić na: „zakłócenia działania urządzeń elektronicznych, w szczególności wyrobów medycznych przeznaczonych do wprowadzenia w całości lub w części do ludzkiego ciała, takich jak: stymulatory serca, pompy insulinowe i inne aktywne implanty medyczne, spowodowane wrażliwością urządzeń elektronicznych na	Uwaga uwzględniona „zakłócenie działania urządzeń elektronicznych, w szczególności powodujące zakłócenie działania elektronicznego sprzętu medycznego i elektronicznych wyrobów medycznych przeznaczonych do wprowadzenia w całości lub w części do ludzkiego ciała, takich jak stymulatory serca, pompy insulinowe i inne aktywne implanty medyczne, spowodowane wrażliwością urządzeń na oddziaływanie pola-EM,”

			oddziaływanie pola-EM” Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu.	
9.	§ 4 pkt 2 lit. f (obecnie § 3 pkt 12 lit. b tiret piąty)	MC	W § 4 przenieść lit. f z pkt 2 do pkt 1 jako lit. d celem zachowania porządku logicznego. Proponowana zmiana wynika z porządku zachowanego w definicjach w trzecim akapicie w Załączniku 1 do dyrektywy 2013/35/UE oraz poprawi przejrzystość opiniowanego dokumentu.	Uwaga nieuwzględniona Proponowana zmiana nie jest uzasadniona, ponieważ w rozporządzeniu zapisy są zgodne z dyrektywą 2013/35/UE, rozróżniającą jednoznacznie bezpośrednie (lit. a) i pośrednie (lit. b) skutki oddziaływania pola-EM.
10.	§ 6 ust. 1 pkt 4 (obecnie § 5 ust. 1 pkt 4)	MZ CIOP-PIB WIHiE	„charakterystyki ekspozycji na pola-EM przy wybranych źródłach, w szczególności przedstawione w części II załącznika nr 1 do rozporządzenia” zmienić na: „charakterystyki ekspozycji na pola-EM, w szczególności przedstawione w części II załącznika nr 1 do rozporządzenia” Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu.	Uwaga uwzględniona § 5 ust. 1 pkt 4: „charakterystyki ekspozycji na pole-EM, w szczególności przedstawione w załączniku nr 1 do rozporządzenia;”
11.	§ 6 ust. 3 (obecnie § 5 ust. 3)	MZ CIOP-PIB WIHiE	„wyznacza miejsca narażenia w przestrzeni pracy oraz pracujących i osoby potencjalnie narażone, których może dotyczyć oddziaływanie pola-EM stref ochronnych” zmienić na: „wyznacza miejsca w przestrzeni pracy oraz pracujących i osoby potencjalnie narażone, których może dotyczyć oddziaływanie	Uwaga uwzględniona § 5 ust. 3: „Na podstawie działań, określonych w ust. 1 i 2, użytkownik wyznacza miejsca w przestrzeni pracy oraz pracujących i osoby potencjalnie

			<p>pola-EM stref ochronnych.”</p> <p>Modyfikacja stylistyczna w celu zwiększenia przejrzystości zapisu.</p>	<p>narażone, których może dotyczyć oddziaływanie pola-EM stref ochronnych.”</p>
12.	<p>§ 7 ust. 1</p> <p>(obecnie § 6 ust. 1)</p>	<p>MZ</p> <p>CIOP-PIB</p> <p>WIHiE</p> <p>RCL (korekta stylistyczna)</p>	<p>„W miejscach narażenia, o których mowa w § 6 ust. 3, ocenia się poziom narażenia na pole-EM bliskie na podstawie”</p> <p>zmienić na: „W miejscach narażenia, o których mowa w § 6 ust. 3, ocenia się poziom narażenia na pole-EM bliskie <u>źródeł pierwotnych i wtórnych</u>, na podstawie,,</p> <p>Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. § 6 ust. 1:</p> <p>„W miejscach narażenia, o których mowa w § 5 ust. 3, dokonuje się oceny poziomu narażenia na pole-EM źródeł pierwotnych i wtórnych, na podstawie posiadanych przez użytkownika i odpowiednio udokumentowanych informacji, ze szczególnym uwzględnieniem danych, o których mowa w § 5 ust. 1, a w przypadku ich braku albo niedostatecznego zakresu na podstawie pomiarów, wykonywanych w trybie określonym w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 166).”</p>
13.	<p>§ 15</p> <p>(obecnie § 14)</p>	<p>MZ</p> <p>CIOP-PIB</p> <p>WIHiE</p>	<p>MZ - W § 15 na końcu zdania dodać przecinek i po przecinku wyrazy: „z zastrzeżeniem wystąpienia okoliczności, o których mowa w § 10”.</p> <p>CIOP-PIB, WIHiE - Dokumentacja w zakresie wyników badań i pomiarów ... zachowują ważność do upłynięcia terminu określonego w §11 tego rozporządzenia.</p> <p>zmienić na: „<u>Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w §10</u>, dokumentacja w zakresie wyników”</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>„§ 14. Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w § 9 niniejszego rozporządzenia, sporządzona przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dokumentacja w zakresie wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzonych na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,</p>

			<p>Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu i spójności rozporządzenia</p> <p>LWiMP - Dokumentacja w zakresie wyników badań i pomiarów ..... zachowują ważność do upłynięcia terminu określonego w §11 tego rozporządzenia, <u>z wyłączeniem przypadków określonych w §10.</u></p> <p>Uzupełnienie dla zwiększenia jednoznaczności zapisów</p>	<p>oraz wykonana na ich podstawie ocena zagrożeń elektromagnetycznych i zastosowane środki ochronne, zachowują ważność do upłynięcia terminu określonego w §11 tego rozporządzenia.”</p>
14.	<p>Załącznik nr 1 część I ust. 4 pkt 3 (obecnie § 2 ust. 3 pkt 3)</p>	MC	<p>W ust. 4 pkt 3) załącznika nr 1 do projektu rozporządzenia zastąpić zwrot „zmiennego” zwrotem „przemiennego”. „Prąd przemienne” to taki prąd, który okresowo z częstotliwością f zmienia kierunek, na przemian $+/-$. Natomiast „prąd zmienny” oznacza zmianę wartości, ale nie kierunku przepływu prądu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Proponowana zmiana nie jest nieuzasadniona, ponieważ na potrzeby oceny ekspozycji lub narażenia w przestrzeni pracy rozpatrywane są zarówno przebiegi przemienne (bipolarne), jak i unipolarne.</p>
15	<p>Załącznik nr 1 część I ust. 4 pkt 3 lit. a (obecnie § 2 ust. 3 pkt 3 lit. a)</p>	MC	<p>Ujednolicić sposób zapisu częstotliwości, np. w ust. 4 pkt. 3) lit. a) załącznika użyto zapisu częstotliwości z potęgami liczby 10 zamiast prostszego z użyciem przedrostków (w tym miejscu powinno być 100 kHz a dalej odpowiednio 300 MHz).</p> <p>i 300 GHz)</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Wprowadzono ujednolicenie zapisu częstotliwości, w formule zapisu potęgowego.</p>
16.	<p>Załącznik nr 1 część I ust. 5 (obecnie § 2 ust. 4 pkt 1)</p>	MC	<p>W ust. 5 załącznika sposób zapisu jednostek miar jest niezgodny z <i>Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie legalnych jednostek miar</i> (Dz.U. z 2006 r. Nr 225, poz. 1638, z późn. zm.), a w szczególności</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>§ 2 ust. 4 pkt 1: „(...) E/H=377 om;”</p>

			z § 12 ust. 2 ww. rozporządzenia, zgodnie z którym w oznaczeniu jednostki miary nie uwzględnia się liczby mnogiej. Proponuję brzmienie: E/H = 377 Ω; albo E/H = 377 om.	
17.	Załącznik nr 1 część I ust. 6 (obecnie § 2 ust. 4 pkt 3)	MC	Nadać następujące brzmienie ust. 6 Załącznika: <i>„Pole-EM modulowane – na potrzeby oceny ekspozycji lub narażenia w przestrzeni pracy, pole-EM jest traktowane jako modulowane, jeżeli wynik wyznaczania wartości miar narażenia odpowiadających limitom IPN uzależniony jest co najmniej w 50% od parametrów modulacji tego pola-EM, takich jak zakres zmian amplitudy, częstotliwości, fazy lub czas trwania impulsów i częstotliwość ich powtarzania;”</i>	Uwaga uwzględniona § 2 ust. 4 pkt 3: „pole-EM modulowane – pole-EM traktowane jest jako modulowane, gdy wynik wyznaczania wartości miar narażenia odpowiadających limitom IPN uzależniony jest co najmniej w 50% od parametrów modulacji pola-EM, w szczególności: zakresu zmian amplitudy, częstotliwości, fazy lub czasu trwania impulsów i częstotliwości ich powtarzania;”
18.	Załącznik nr 1 część I ust. 6 (obecnie § 2 ust. 4 pkt 3)	MZ CIOP-PIB WIHiE	„Pole-EM modulowane - (...)co najmniej w 50% od parametrów modulacji” zmienić na: „Pole-EM modulowane - (...)co najmniej w 50% od co najmniej <u>jednego z</u> parametrów modulacji „ Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu.	Uwaga do przedyskutowania na konferencji uzgodnieniowej
19.	Załącznik nr 1 część I ust. 9 (obecnie Zał. nr 3 część III ust. 1 pkt 1)	MC	Zmienić brzmienie ust. 9 Załącznika: „pomiar należy wykonać w miejscach, gdzie przebywają ludzie, dlatego punkty pomiarowe wyznacza się na wysokości do 2 m od podłoża (gruntu, podłogi itp.)” Zwrot „co najmniej” sugeruje potrzebę wykonywania pomiarów na większej	Uwaga nieuwzględniona. Proponowana zmiana nie jest uzasadniona. Projekt uwzględnia fakt, że wzrasta odsetek pracowników o wzroście powyżej 2 m, w przypadku których dla oceny narażenia głowy mogą być konieczne pomiary na większej

			wysokości niż jest to konieczne ze względu na cel tych pomiarów.	wysokości niż 2 m od podłoża.
20.	Załącznik nr 1 część I ust. 10 (obecnie Zał. nr 3 część III ust. 1 pkt 2)	CIOP-PIB	„Za wartość natężenia pola-E <u>przy metalowych obiektach</u> ” zmienić na: „Za wartość natężenia pola-E <u>przy powierzchni metalowych obiektów</u> ” Uściślenie dla poprawy przejrzystości sformułowania.	Uwaga uwzględniona Zał. nr 3 część III ust. 1 pkt 2: „(...) Za wartość natężenia pola-E bezpośrednio przy metalowych obiektach przyjmuje się wartość: $E=3E_1-2E_2$, wyznaczoną na podstawie miejscowych wartości E_1 i E_2 , określonych w odległości od obiektu odpowiednio: 10 cm i 20 cm, oraz analogicznie dla wartości natężenia pola-M;”
21.	Załącznik nr 1 część II ust. 2 (obecnie § 3 pkt 13 lit. b)	CIOP-PIB	„Wtórne źródło pola-EM – niezasilany elektrycznie obiekt metalowy, podlegający oddziaływaniom zewnętrznego pola-EM, emitowanego z innego źródła.” zmienić na: „Wtórne źródło pola-EM – obiekt metalowy, podlegający oddziaływaniom zewnętrznego pola-EM, emitowanego z innego źródła.” Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu. Wymóg niezasilania elektrycznego nie jest właściwy – obiekt może być zasilany – bo ważne jest tylko, że podlega oddziaływaniu zewnętrznego pola EM.	Uwaga uwzględniona § 3 pkt 13 lit. b: „wtórne źródło pola-EM, rozumiane jako obiekt metalowy, podlegający oddziaływaniom zewnętrznego pola-EM, emitowanego z innego źródła.”
22.	Załącznik nr 1 część II ust. 3	CIOP-PIB	„o napięciu znamionowym” zmienić na: „o znamionowym napięciu	Uwaga uwzględniona

	(obecnie § 5 ust. 2 pkt 2)		zasilania” Korekta w celu zwiększenia jednoznaczności zapisu.	§ 5 ust. 2 pkt 2: „ekspozycja w przestrzeni pracy wynika wyłącznie z oddziaływania pola-EM emitowanego przez elektryczny sprzęt powszechnego użytku, rozumiany jako sprzęt o znamionowym napięciu zasilania nie przekraczającym 250 V (dla sprzętu jednofazowego) lub 480 V (dla sprzętu innego), przeznaczony do użytkowania w gospodarstwach domowych lub w warunkach podobnych, w szczególności w biurach, sklepach, hotelach.”
23.	Załącznik nr 1 część II ust. 4 (obecnie Zał. nr 3 część III ust. 1 pkt 3)	MZ CIOP-PIB WIHiE	„Narażenie quasi-stacjonarne – oddziaływanie pola-EM, podczas którego wartość skuteczna natężenia pola-E” zmienić na: „Narażenie quasi-stacjonarne – oddziaływanie pola-EM, podczas którego ~~wartość skuteczna~~ natężenie pola-E” Korekta – zapis pierwotny jest zbyt szczegółowy.	Uwaga uwzględniona Zał. nr 3 część III ust. 1 pkt 3: „narażenie quasi-stacjonarne – oddziaływanie pola-EM, podczas którego miara narażenia odpowiednia dla natężenia pola-E i natężenia pola-M zmienia się nie więcej niż $\pm 20\%$, obejmując zmienność wynikającą z charakterystyki źródła pola-EM oraz rodzaju pracy wykonywanej przy źródle;”
24.	Załącznik nr 1 część II ust. 6 (obecnie Zał. nr 3 część III ust. 1 pkt 5)	MZ CIOP-PIB WIHiE	„Narażenie miejscowe – (...) charakteryzowane przez rozkład przestrzenny miejscowych wartości natężenia pola-E i pola-M, z rozdzielczością nie gorszą niż ok. ± 20 cm.” zmienić na: „Narażenie miejscowe – (...) charakteryzowane przez rozkład przestrzenny miejscowych wartości natężenia <u>niejednorodnego</u> pola-E i pola-M, z	Uwaga uwzględniona Zał. nr 3 część III ust. 1 pkt 5: „(...) które charakteryzowane jest przez rozkład przestrzenny miejscowych wartości natężenia niejednorodnego pola-E i pola-M, z rozdzielczością nie gorszą niż ok. ± 20 cm;”

			<p>rozdzielczością nie gorszą niż ok. ± 20 cm.”</p> <p>Tego typu zapis ma znaczenie dla pól niejednorodnych.</p> <p>Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu.</p>	
25.	Załącznik nr 1 Tabela 1 wiersz 3	MC	<p>W tabeli 1 w trzecim wierszu zastąpić wyraz „lokalnego” zasięgu wyrazem „bliskiego” zasięgu.</p>	<p>Uwaga do dyskusji – proponuje się następujący zapis:</p> <p>Zał. nr 1 Tabela 1 wiersz 3</p> <p>„Telefony komórkowe, bezprzewodowe i urządzenia bezprzewodowe <u>krótkiego</u> zasięgu (WLAN, WiFi, bluetooth, itp.)”</p>
26.	Załącznik nr 2 część I ust. 4 (obecnie Zał. nr 2 część I ust. 5)	MZ CIOP-PIB WIHiE	<p>„H – natężenie pola-M, (...)”</p> <p>„Hk – natężenie pola-M, (...)”</p> <p>Zmienić na: „H – natężenie pola-M <u>indukowanego w organizmie</u>, (...)”</p> <p>„Hk – natężenie pola-M <u>indukowanego w organizmie</u>, (...)”</p> <p>Uzupełnienie – ujednolicenie zapisu dotyczącego GPO analogicznie jak przy polu E.</p>	Uwaga uwzględniona
27.	Załącznik nr 2 część I ust. 5 (obecnie Zał. nr 2 część I ust. 6)	CIOP-PIB WIHiE	<p>„wartość szczytowa (P) - ... przedziału czasu (T), <u>w szczególności dla jednego okresu .... lub pola-M (Hf)</u>”</p> <p>zmienić na: „wartość szczytowa (P) – (...) przedziału czasu (T).”</p>	Uwaga uwzględniona

			Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu.	
28.	Załącznik nr 2 część I ust. 5 tiret pierwszy (obecnie Zał. nr 2 część I ust. 6 tiret pierwszy)	MZ	Usunąć wyrazy „w szczególności dla jednego okresu zmian harmonicznego pola-EM wartość szczytowa natężenia pola $E(P)$ lub $H(P)$ jest równa amplitudzie odpowiednio natężenia pola- E (E_f) lub pola- M (H_f).” Jest to zbędna definicja książkowa jedynie dla jednego szczególnego przypadku pola harmonicznego.	Uwaga uwzględniona
29.	Załącznik nr 2 część I ust. 5 tiret drugie zdanie odnośnika (obecnie Zał. nr 2 część 1 ust. 6 tiret drugi)	MZ CIOP-PIB	Usunąć wyraz moduł w celu zwiększenia przejrzystości tego przepisu, gdyż moduł to w zasadzie wartość - wartość szczytowa (P) - ... $x(t)$ – moduł wartości chwilowej wybranego parametru charakteryzującego pole-EM ..... Zmienić na: $x(t)$ –wartość chwilowa wybranego parametru charakteryzującego oddziaływanie pola-EM	Uwaga uwzględniona
30.	Załącznik nr 2 część I ust. 5 tiret trzecie zdanie odnośnika (obecnie Zał. nr 2 część 1 ust. 6 tiret trzeci)	MZ CIOP-PIB	Usunąć wyraz „moduł” w celu zwiększenia przejrzystości tego przepisu, gdyż moduł to w zasadzie wartość. „- wartość średnia (SR) – (...) <u>$x(t)$ – moduł wartości chwilowej wybranego parametru charakteryzującego pole-EM”</u> zmienić na: „ $x(t)$ –wartość chwilowa	Uwaga uwzględniona

			<p>wybranego parametru charakteryzującego oddziaływanie pola-EM”</p> <p>LWiMP - Ponieważ $x(t)$ jest skalarem, to słowo „moduł” nie jest potrzebne – usunięcie poprawi zrozumiałość zapisu.</p>	
31.	Tabela 2 Objaśnienia pkt 3 lit. d wiersz drugi	MZ CIOP-PIB WIHiE	<p>MZ - po wyrazie „PWCZ” dodać wyrazy „i PMF”, tj. pole mikrofalowe, ponieważ podobne są skutki termiczne tych dwóch zakresów promieniowania;</p> <p>„(...) PWCZ.”</p> <p>zmienić na: „(...) PWCZ <u>lub PMF.</u>”</p> <p>Modyfikacja w celu zwiększenia przejrzystości zapisu.</p>	Uwaga uwzględniona
32.	Tabela 2 Objaśnienia pkt 3 lit. e wiersz trzeci	MZ CIOP-PIB WIHiE	<p>MZ - po wyrazie „PWCZ” dodać wyrazy „i PMF”, tj. pole mikrofalowe, ponieważ podobne są skutki termiczne tych dwóch zakresów promieniowania; „(...) PWCZ (...)”</p> <p>zmienić na: „(...) PWCZ <u>lub PMF (...)</u>”</p> <p>Modyfikacja w celu zwiększenia czytelności zapisu.</p>	Uwaga uwzględniona
33.	Załącznik nr 3 część I ust. 3 zdanie ostatnie	CIOP-PIB LWiMP WIHiE	<p>„<u>Narażenie</u> w przestrzeni .... narażenie zawodowe.”</p> <p>zmienić na: „<u>Przebywanie</u> w przestrzeni (...) <u>narażenie kontrolowane.</u>”</p> <p>Korekta dla spójności z pkt. 4 (poniżej) oraz dla</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Zał. nr 3 część I ust. 3 zdanie ostatnie:</p> <p>„Przebywanie w przestrzeni pola-EM strefy zagrożenia lub pośredniej określane jest jako</p>

			lepszego dopasowania terminu „narażenie kontrolowane” do jego znaczenia. Analogiczna korekta dla spójności konieczna jest w pkt. 8.	narażenie kontrolowane.”
35.	Załącznik nr 3 część I ust. 4	CIOP-PIB WIHiE	<p>„Przestrzeń pola-EM (...) Ekspozycja w przestrzeni pola-EM (...) narażenie pomijalne.</p> <p>zmienić na: „Przestrzeń pola-EM (...) <u>Przebywanie</u> w przestrzeni pola-EM (...) <u>ekspozycja pomijalna</u>.”</p> <p>Korekta pojęcia –narażenie określono jako przebywanie w polach stref ochronnych, a w obszarze poza strefami jako ekspozycję.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Załącznik nr 3 część I ust. 4:</p> <p>„(...) Przebywanie w przestrzeni pola-EM strefy bezpiecznej określana jest jako ekspozycja pomijalna.”</p> <p>Do obu zmian dostosowano ust. 3. zmieniając „narażenie” na „przebywanie” oraz ust. 8 – zmieniając „zawodowe” na „kontrolowane”.</p>
36.	Załącznik nr 3 część I ust. 6	MZ WIHiE	<p>Wskazano na udokumentowaną niepewność standardową wyników nie gorszą od $\pm 35\%$, wg ekspertów z Instytutu Medycyny Pracy ww. niepewność jest zbyt wysoka – prośba o rozważenie jej obniżenia do poziomu $\pm 30\%$.</p> <p>„Ze względu (...) udokumentowano niepewność standardową wyników nie gorszą od $\pm 35\%$.”</p> <p>zmienić na: „Ze względu (...) udokumentowano niepewność standardową wyników nie gorszą od <u>$\pm 30\%$</u>.”</p> <p>Korekta wartości max niepewności ma na celu uzyskanie możliwie dokładnej oceny narażenia przy jej realizowalności technicznej. Proponowana wartość została wyznaczona na podstawie analiz dotychczasowych metod pomiarów i oceny ekspozycji</p>	Uwaga uwzględniona

			przetransformowanej na wymagania określone w projekcie rozporządzenia.	
37.	Załącznik nr 3 część I ust. 8 (obecnie Zał. nr 3 część I ust. 8 pkt 1)	MZ WIHiE	MZ - dodać lit. a w następującym brzmieniu: „a) dotyczy osób, u których w wyniku badań profilaktycznych nie stwierdzono przeciwwskazań do pracy w zasięgu pola-EM,” – następnie w pkt 8 lit. a projektowanego rozporządzenia zamienić na lit. b i analogicznie kolejne litery; WIHiE – „W przestrzeni pola-EM stref ochronnych narażenie zawodowe dopuszczalne jest warunkowo, jeśli:” zmienić na: „a) dotyczy osób, u których w wyniku badań profilaktycznych nie stwierdzono przeciwwskazań do pracy w zasięgu pola-EM.” Korekta spowoduje konieczność takiego zorganizowania stanowisk pracy, by nie były narażone osoby nie związane z pracą przy źródłach EM.	Uwaga uwzględniona Zał. nr 3 część I ust. 8 pkt 1: „dotyczy osób, u których w wyniku badań profilaktycznych nie stwierdzono przeciwwskazań do pracy w zasięgu pola-EM;”
38.	Załącznik nr 3 część III ust. 9 (obecnie Zał. nr 3 część III ust. 11)	CIOP-PIB WIHiE	„Na potrzeby oceny ekspozycji lub narażenia w przestrzeni pracy” zamienić na: „Na potrzeby oceny pola-EM w przestrzeni pracy” Korekta redakcyjna	Uwaga uwzględniona W ust. 11. i 12 wprowadzono zmiany zwiększające czytelność zapisów.

39.	Uzasadnienie	RCL	<p>§ 12 pkt 1 ZTP</p> <p>Należy uzasadnić termin wejścia w życie (opisać vacatio legis).</p>	Uwaga uwzględniona
40.	Uzasadnienie „Proponowane regulacje”	MC	<p>W uzasadnieniu w części „Proponowane regulacje” należy zauważyć, że w równaniu w akapicie pierwszym niepoprawnie został użyty znak „≥” tzn. wzór $\lambda=\infty$ jest użyciem niepoprawnym. Dopuszczalne byłoby użycie znaku ">". Aby uniknąć sporów formalnych proponuję rozważyć pominięcie całego fragment tekstu w nawiasie.</p>	Uwaga uwzględniona usunięto tekst w nawiasie
			<p>W akapicie drugim tej samej części proponuję następujące brzmienie zdania drugiego:</p> <p><i>„Najistotniejszymi dla bezpieczeństwa i higieny pracy skutkami oddziaływania pola- EM na organizm człowieka i obiekty techniczne jest powstawanie (indukowanie) w nich potencjałów i prądów elektrycznych oraz wydzielenie ciepła.”</i></p>	Uwaga uwzględniona
			<p>W akapicie szóstym należałoby rozważyć przeniesienie lit. f) z akapitu siódmego tj. ze skutków pośrednich do skutków bezpośrednich ekspozycji elektromagnetycznych.</p> <p>Proponowana zmiana wynika z porządku zachowanego w definicjach w trzecim akapicie w Załączniku 1 do dyrektywy 2013/35/UE oraz</p>	Uwaga nieuwzględniona Proponowana zmiana nie jest uzasadniona, ponieważ zapisy te są zgodne z dyrektywą 2013/35/UE, rozróżniającą jednoznacznie bezpośrednie i pośrednie skutki oddziaływania pola-EM.

			poprawi przejrzystość opiniowanego dokumentu	
41.	OSR pkt 6	MF	<p>Informacja podana w Ocenie skutków regulacji do ww. projektów rozporządzeń w pkt 6 <i>Wpływ na sektor finansów publicznych w pozycji Dodatkowe informacje (...)</i> wymaga doprecyzowania.</p> <p>Należy bowiem wskazać, że wejście w życie projektowanych rozporządzeń nie spowoduje skutków finansowych dla jednostek sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów.</p>	Uwaga uwzględniona
42.	uwaga ogólna	RCL	Projekt rozporządzenia wymaga także dokonania innych poprawek o charakterze legislacyjnym oraz korekt redakcyjnych, których propozycja została przekazana w trybie roboczym.	Uwagi uwzględnione
43.		MSZ	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/35/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na zagrożenia spowodowane czynnikami fizycznymi (polami elektromagnetycznymi) (dwudziesta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) i uchylająca dyrektywę 2004/40/WE (zwana dalej: dyrektywą) w punkcie 19 preambuły	Odpowiedni dokument zostanie przygotowany i dołączony do notyfikowanych rozporządzeń.

			<p>przewiduje, że zgodnie z deklaracją polityczną państw członkowskich i Komisji dotyczącą dokumentów wyjaśniających, konieczne jest przedstawienie przez państwo członkowskie dokumentów wyjaśniających związek między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. O ile w stosunku do treści dyrektywy za dokument wyjaśniający należy uznać tabelę zbieżności, o tyle w stosunku do załączników tej dyrektywy brak jest takich dokumentów.</p> <p>W związku z powyższym konieczne jest przedstawienie dokumentów wyjaśniających, które nie muszą być tabelą zbieżności, ale które wykażą przyjęty przez ustawodawcę sposób implementacji załączników dyrektywy do polskiego porządku prawnego oraz korelację między przepisami implementowanymi i implementującymi.</p>	
44,		MSZ	<p>W wierszu 10 tabeli zbieżności (str. 7) w kolumnie 2 w lit. (i) i (ii) dyrektywy, w wierszu 13 tabeli zbieżności (str. 9/10) w kolumnie 2 dotyczącej art. 3 ust. 3 (akapit 2) oraz art. 3 ust. 4 dyrektywy, w wierszu 23 tabeli zbieżności (str. 17) w kolumnie 2 dotyczącej art. 5 ust. 2 dyrektywy, w wierszu 27 tabeli zbieżności (str. 22) w kolumnie 2 dotyczącej art. 5 ust. 8 dyrektywy pojawiają się przepisy dotyczące IPN, dolnych i górnych limitów IPN, a także</p>	<p>Uwaga uwzględniona – kolumna czwarta zostanie uzupełniona o dodatkowe wyjaśnienia.</p>

			<p>GPO i dolnych i górnych limitów GPO oraz zależności między nimi. Wskazane w kolumnie 3 przepisy rozporządzenia nie zawierają analogicznych przepisów.</p> <p>Konieczne jest zatem wdrożenie ww. przepisów lub, w przypadku przyjętej odmiennej metody implementacji, dołączenie odpowiednich wyjaśnień.</p>	
45.		MSZ	<p>W wierszu 9 tabeli zbieżności (str. 6) w kolumnie 2 w lit. e) występuje błąd w przytoczonym tekście dyrektywy. W ostatnim wierszu spójnik „lub” w sformułowaniu „tkanki nerwowej lub mięśniowej” powinien zostać zastąpiony spójnikiem „i”, zgodnie z tekstem dyrektywy zamieszczonym w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.</p>	Uwaga uwzględniona.
46.		MSZ	<p>W wierszu 9 tabeli zbieżności (str. 6) w kolumnie 2 w lit. f) w przedostatnim wierszu „(...) percepcji zmysłowej i niewielkich (...)” dyrektywa posługuje się spójnikiem „i”, podczas gdy projektodawca prawie dosłownie wdrażając wskazaną literę dyrektywy używa spójnika „lub”. Warto zaznaczyć, że w innych wersjach językowych dyrektywy używany jest spójnik „i”.</p> <p>Konieczne jest zatem wyjaśnienie, czy użycie spójnika „lub” było zamierzone, a jeśli tak, to w jakim celu zostało wprowadzone do projektu rozporządzenia.</p>	Użycie spójnika „lub” jest właściwe – zjawiska te nie muszą występować jednocześnie.

47.		MSZ	W wierszu 17 tabeli zbieżności (str. 12) w kolumnie 3 wskazującej przepisy wdrażające można rozważyć dodanie załącznika nr 3 część II punkt 5-7 projektu rozporządzenia.	Uwaga uwzględniona.
48.		MSZ	W wierszu 18 tabeli zbieżności (str. 13) w kolumnie 2, w stosunku do ostatniego zdania art. 4 ust. 4 dyrektywy 2013/35/UE nie zostały wskazane implementujące przepisy krajowe. Mając na uwadze treść ww. ustępu transpozycja do krajowego porządku prawnego powinna być już dokonana przepisami wdrażającymi dyrektywę 89/391/EWG. W związku z powyższym wskazane byłoby zamieszczenie stosownej informacji w kolumnie 4.	Uwaga uwzględniona
49.		MSZ	W wierszu 27 tabeli zbieżności (str. 23) w kolumnie 2, w stosunku do ostatniego zdania art. 5 ust. 8 dyrektywy 2013/35/UE nie zostały wskazane implementujące przepisy krajowe. Mając na uwadze treść ww. ustępu transpozycja do krajowego porządku prawnego powinna być już dokonana przepisami wdrażającymi dyrektywę 89/391/EWG. W związku z powyższym wskazane byłoby zamieszczenie stosownej informacji w kolumnie 4.	Uwaga uwzględniona
50.		MC	Ponadto należy zauważyć, że uzasadnienia do	Wyjaśnienia dotyczące zagadnień poruszonych w

			<p>projektów rozporządzeń nie wyjaśniają różnicy pomiędzy dotychczasowym stanem prawnym w zakresie ochrony pracowników przed emisją pól elektromagnetycznych w środowisku pracy, a stanem projektowanym.</p> <p>Projektowane przepisy dotyczą wysoce skomplikowanej materii, zarówno w wymiarze techniczno-naukowym, jak i wpływają na sferę obowiązków pracodawców oraz uprawnień pracowników, wynikających z przepisów prawa pracy i zabezpieczenia społecznego, wydaje się więc, że uzasadnienia do projektowanych rozporządzeń powinny w sposób możliwie jak najbardziej przystępny wyjaśniać, jak zmieni się sytuacja w zakresie ochrony pracowników przed polami elektromagnetycznymi w środowisku pracy, w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) czy projektowane limity najwyższych dopuszczalnych stężeń promieniowania elektromagnetycznego w środowisku pracy są wyższe, niższe lub bez zmian w stosunku do obecnie obowiązujących limitów; 2) jak projektowane zmiany wpłyną na szczególne uprawnienia pracowników z tytułu wykonywania pracy w środowisku narażonym na działanie pól elektromagnetycznych (zarówno w kontekście podmiotowym – małoletnich, kobiet w ciąży itd., jak i w kontekście przedmiotowym – prawo do przerw 	<p>uwadze znajdują się w „Uzasadnieniu” do procedowanego równolegle rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie NDSiN czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.</p> <p>Zawiera je również OSR do niniejszego rozporządzenia.</p> <p>Problematyka prac w szczególnych warunkach regulowana jest odrębnymi przepisami i oba ww. projektowane akty prawne nie dotyczą tego zagadnienia.</p>
--	--	--	--	--

			w pracy, uprawnienia do świadczeń zabezpieczenia społecznego z tytułu pracy w szczególnych warunkach itd.).	
--	--	--	---	--

Wykaz użytych skrótów:

- RCL – Rządowe Centrum Legislacji
MSZ – Ministerstwo Spraw Zagranicznych
MZ – Ministerstwo Zdrowia
MC – Ministerstwo Cyfryzacji
MF – Ministerstwo Finansów
CIOP-PIB – Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy
WIHiE – Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii